

4. Концепція паритетної демократії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.daginfo.com/news/view/993.html>

5. Кормич Л. І. Категоріальний апарат аналізу гендерної політики України / Л. І. Кормич // Правове життя сучасної України: Матер. міжнар. наук. конф. проф–викл. складу (Одеса, 20–21 квітня 2012 р.). Т.1 / відп. за випуск д.ю.н., проф. В. М. Дрьомін / Націон. ун–т «Одеська юридична академія». – Одеса: Фенікс, 2012. – С.209–211.

6. Кормич Л. І. Принципові засади паритетної демократії / Л. І. Кормич // Актуальні проблеми політики. – 2011. – Вип.42. – С.12–20.

7. Куделькін Н. В. Соціальне партнерство як модель взаємовідносин держави і громадянського суспільства [Електронний ресурс] / Н. В. Куделькін // Журнал публікацій аспірантів і докторантів. – 2008. – Режим доступу: www.journal.org/articles.ru

8. Лауретис Т. Американський Фрейд / Т. Лауретис // Гендерные исследования. – 1998. – №1. – С.122–155.

9. Несколько интервью о гендерном равенстве. Беседовала Наталья Биттен. 18 апреля 2011 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://genderpage.ru/?p=348>

10. Про схвалення плану дій з впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд»» [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.04.2012 р. №220–р / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/220–2012–p>

References

1. Vvedenie v gendernye issledovaniya: v 2 chastyah / pod red. I. A. Zhrebekinoj. – Har'kov: HCGI, 2001. – Ch.1. – 708 s.

2. Gendernoe ravenstvo i demokratija [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.un.org/ru/globalissues/democracy>

3. Grabovs'ka I. Dzherel'ni pidvalyny doslidzhennja parytetnoi' (gendernoi') demokratii': ukrai'ns'kyj i svitovyj kontekst / I. Grabovs'ka // Visnyk Kyi'vs'kogo nacional'nogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serija: Ukrai'noznavstvo. – 2007. – Vyp.11. – S.48–50.

4. Konceptija paritetnoj demokratii [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.daginfo.com/news/view/993.html>

5. Kormych L. I. Kategorial'nyj aparat analizu gendernoi' polityky Ukrai'ny / L. I. Kormych // Pravove zhyttja suchasnoi' Ukrai'ny: Mater. mizhnar. nauk. konf. prof–vykl. skladu (Odesa, 20–21 kvitnja 2012 r.). T.1 / vidp. za vypusk d.ju.n., prof. V. M. Dr'omin / Nacion. un–t «Odes'ka jurydychna akademija». – Odesa: Feniks, 2012. – S.209–211.

6. Kormych L. I. Pryncypovi zasady parytetnoi' demokratii' / L. I. Kormych // Aktual'ni problemy polityky. – 2011. – Vyp.42. – S.12–20.

7. Kudel'kin N. V. Social'ne partnerstvo jak model' vzajemvidnosyn derzhavy i gromadjans'kogo suspil'stva [Elektronnyj resurs] / N. V. Kudel'kin // Zhurnal publikacij aspirantiv i doktorantiv. – 2008. – Rezhym dostupu: www.journal.org/articles.ru

8. Lauretis T. Amerikanskij Frejd / T. Lauretis // Gendernye issledovaniya. – 1998. – №1. – S.122–155.

9. Neskol'ko interv'ju o gendernom ravenstve. Besedovala Natal'ja Bitten. 18 aprelja 2011 goda [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://genderpage.ru/?p=348>

10. Pro shvalennja planu dij z vprovadzhennja v Ukrai'ni Inicijatyvy «Partnerstvo «Vidkrytyj Urjad»» [Elektronnyj resurs]: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrai'ny vid 05.04.2012 r. №220–r / Oficijnyj sajт Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/220–2012–p>

Krasnopol'ska T. M., PhD in political science, Associate Professor, Department of Social Theories, National University «Odesa Law Academy» (Ukraine, Odesa), tata_kras@ukr.net

Interrelation between the concepts of «parity democracy» and «gender democracy»

The article describes the concept and essence of such categories as «parity democracy» and «gender democracy» for their differentiation. The original meaning of the term «parity democracy», introduced in 1994 by the Committee for Equality between men and women and the Department of Human Rights, which operate in the structure of the Council of Europe, was determined. Theoretical and practical preconditions of its development were found out. The essence of gender policy as a basis for parity democracy was considered; its basic directions were revealed.

The further progress and expansion of the concept «parity democracy» and occurrence of the concept «gender democracy» was analyzed, the distinction between them were carried out.

The modern sense which put in concept «parity democracy» was established; its basic parameters and elements were revealed. The last include: gender equality, ethnic and national parity, national tolerance and social partnership between the state and civil society.

Keywords: parity democracy, gender democracy, gender policy, gender equality, social partnership between state and civil society, ethnic and national parity, national tolerance.

Краснополская Т. Н., кандидат политических наук, доцент кафедры социальных теорий, Национальный университет «Одесская юридическая академия» (Украина, Одесса), tata_kras@ukr.net

Соотношение понятий «паритетная демократия» и «гендерная демократия»

Рассмотрены понятие и сущность таких категорий как «паритетная демократия» и «гендерная демократия» с целью их разграничения. Определены первоначальный смысл термина «паритетная демократия», введенного в 1994 году Комитетом по равенству между мужчинами и женщинами и Департаментом прав человека, которые действуют в структуре Совета Европы. Выявлены теоретические и практические предпосылки его становления. Рассмотрены сущность гендерной политики как основы паритетной демократии, а также выявлены основные ее направления.

Проанализировано дальнейшее развитие и расширение содержания понятия «паритетная демократия» и появление конструкта «гендерная демократия», проведено их разграничение.

Установлен современный смысл, который вкладывается в понятие «паритетная демократия» и выявлены основные ее параметры и составляющие элементы. К последним относятся: гендерное равенство, этнонациональный паритет, национальная толерантность и социальное партнерство государства и гражданского общества.

Ключевые слова: паритетная демократия, гендерная демократия, гендерная политика, гендерное равенство, социальное партнерство государства и гражданского общества, этнонациональный паритет, национальная толерантность.

* * *

УДК 32.33

Аксельрод Р. Б.,
пошукач кафедри політичних наук, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), valkorney@mail.ru

КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА УПРАВЛІНСЬКОЇ ЕЛІТИ ЯК ЧИННИК КОМПЕТЕНТНОГО ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ

Проаналізовано суть та значення конфліктологічної культури сучасної управлінської еліти в контексті компетентного прийняття політичних рішень. Обґрунтовано, що конфліктологічна культура – найважливіша складова професійної діяльності управлінської еліти, є інтегрованою характеристикою, що відображає її здібність до перетворювальної діяльності в конфліктогенному політичному середовищі. Акцентовано увагу на тому, що процес прийняття компетентних рішень слід розглядати у комплексі із наявністю конфліктологічної компетентності й конфліктологічної культури представників управлінської еліти.

Ключові слова: конфліктологічна культура, політична компетентність, конфліктологічна компетентність, політичне рішення.

Не викликає сумніву, що політична діяльність представників управлінської еліти повинна базуватись на високій професійній культурі, яка містить такі складові як інформаційна культура, методологічна культура, комунікативна культура тощо. Але особливе значення в сучасний період набуває, на погляд автора статті, саме формування конфліктологічної культури управлінської еліти.

Проблема підготовки кадрового потенціалу управлінської еліти в сучасних умовах дійсно придбала нову гостроту та актуальність. Саме кадровий корпус, його підготовка, неперервне вдосконалення становлять основу професіоналізації управлінської еліти [1, с. 202]. Необхідність формування системної кадрової політики, суттєвих змін у підготовці та просуванні кадрів аналізується в роботах відомих українських вчених та фахівців Н. Авер'янової, В. Александрова, В. Бабаєва, Н. Богданової, О. Губи, Л. Гогіної, Ю. Іванченка, О. Воронька, П. Когута, Л. Плаксія, В. Понеділка та інших. Основною метою системи підготовки є підвищення рівня професіоналізму й компетентності управлінської еліти та забезпечення безперервності її освіти. Питанням формування високопрофесійного та компетентного

корпусу управлінської еліти постійно приділяється увага з боку вищих органів управління державою. Але ці зусилля не завжди досягають бажаної мети.

На необхідності вдосконалення системи добору, призначення на посади, просування по службі, ротатії управлінської еліти, її професійного навчання, оцінювання та стимулювання роботи наголошено ще в Концепції адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу, схваленій Указом Президента України від 5 березня 2004 р. №278 [2] та в багатьох інших документах. І якщо говорити в цілому, то сьогодні немає фактично жодного питання організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування, управлінської еліти, яке б не було пов'язане з її професіоналізмом та компетентністю. Однак в жодній постанові Кабінету Міністрів України, чи Указах Президента не говориться про необхідність професійної конфліктологічної підготовки управлінської еліти, що є нагальною вимогою сьогодення. Разом із тим, необхідність формування саме конфліктологічної культури представників управлінської еліти зумовлена потребами суспільства в гармонізації стосунків між окремими людьми, групами, об'єднаннями, державами і багатьма іншими різноманітними структурними елементами, між якими можуть виникнути і виникають гострі розбіжності, суперечки, конфлікти. Невирішені протиріччя загострюються, створюючи конфлікти, в яких страждають, або навіть гинуть люди, як свідчать події навколо Євромайдану у січні 2014 року.

Виходячи із зазначеного, метою наведеної наукової статті є визначення сутності конфліктологічної культури управлінської еліти як чинника прийняття важливих політичних рішень.

Почнемо із того, що під конфліктологічною культурою слід розуміти якісну характеристику способу професійної діяльності в конфліктогенному середовищі, який виражається в ставленні до проблемних та важких ситуацій взаємодії особистості з іншими, організує її реакції та поведінку в конфліктах, і з рештою, спрямовує на їх розв'язання та попередження [3, с. 18]. Отже, конфліктологічна культура впливає не тільки на комунікативні здібності, а й формує внутрішню здатність реагувати певним чином на конфлікти, що періодично виникають. Сьогодні, на жаль, для нашого суспільства характерною є ситуація, коли еліта, не маючи науково обґрунтованої парадигми розвитку країни, достатньої управлінської компетентності, лідерських та моральних якостей, спробувавши переваги привілейованого становища без зворотного зв'язку, щонайменше перетворюється на обмежену групу бюрократів та політичних демагогів [4, с. 114]. Аналізуючи особливості політичної еліти України, І. Рожкова указує на її негативні характеристики, які притаманні суспільствам перехідного періоду:

- переважання особистих і групових інтересів в поведінці представників політичної еліти над інтересами суспільними;

- відносно низький рівень професійної підготовки значної частини політичної еліти, відсутність необхідного справжній еліті стратегічного мислення;

- невміння домовлятися, узгоджувати інтереси;

- відчуження політичної еліти від суспільства, поглиблення соціального розриву між її представниками і пересічними громадянами;

- низька ефективність політико-управлінської діяльності в цілому і якості схвалюваних політичних рішень зокрема [5].

Результати опитування, проведеного фондом «Демократичні ініціативи» у травні 2013 р. свідчать про те, що довіра українців до управлінської еліти досягла найнижчих значень за весь час проведення опитувань. У суспільстві постійно відбувається процес зниження довіри майже до всіх державних інститутів: Верховній Раді не довіряють 76,8%; Президенту – 68,9%; Кабміну – 71%; міліції – 70%, прокуратурі – 63%; політичним партіям не довіряють 69,2% [6]. Сьогодні ситуація ще більш загострюється з огляду на ті конфлікти між суспільством і управлінською елітою, початок яких поклало не підписання Президентом України угоди про асоціацію з ЄС на саміті у Вільнюсі (листопад 2013 р.), що згодом трансформувалось у події навколо Євромайдану на початку 2014 р. Отже сьогодні високий рівень конфліктостійкості та конфліктологічної компетентності є основою, що забезпечує конструктивні наслідки протиріч та конфліктів, які виникають у професійній діяльності управлінської еліти. Конфліктологічна культура уберігає особистість від руйнування своєї цілісності, невротичних станів, внутрішніх протиріч, надає впевненості.

Теоретично обґрунтовано, що конфліктологічна культура як один із важливих та необхідних складників професійної діяльності управлінської еліти є інтегрованою характеристикою, що відображає її здібність до перетворювальної діяльності в конфліктогенному політичному середовищі.

Слід погодитися із В. Олійником у тому, що для зміни ситуації в країні необхідно звернути увагу на вдосконалення усієї політики управління людськими ресурсами, виокремивши такий важливий її складник як формування управлінської еліти [4]. Йдеться про розбудову системи становлення нової управлінської культури в управлінських структурах та організаціях, де похідним джерелом є саме заклади освіти, у яких починається формування управлінської еліти. У межах цієї системи вдасться розпочати створювати справжню управлінську еліту для трьох сфер організації суспільства: економічної, культурної та особливо політичної. Сформувати цю нову важливу верству за умов сучасної технократичної культури (без чіткого зворотного зв'язку) навряд чи можна. Труднощі в організації управління діяльністю вітчизняних працівників приводять у наш час до необхідності формувати культуру цільового управління в усіх без винятку організаціях, а також (що надзвичайно важливо) в закладах освіти всіх ступенів, починаючи від дошкільних.

У свою чергу, представників управлінської еліти, які володіють саме конфліктологічною культурою, слід вважати підготовленими до професійної діяльності на всіх рівнях ускладнень: від міжособистісних (конфліктні ситуації і конфлікти з суб'єктами політичної діяльності) до внутрішньоособистісних (подолання внутрішньоособистісних ролевих, когнітивних, мотиваційних конфліктів) та має високий рівень готовності до здійснення професійної діяльності у політичному конфліктогенному середовищі.

Російська дослідниця О. Щербакова [7], розглядаючи рівні конфліктологічної підготовки, відокремлює у якості базового, нижчого рівня останньої конфліктологічну

грамотність, що характеризується знаннями й інтуїтивною, неусвідомленою поведінкою, яка базується на життєвому досвіді індивіда.

Другим рівнем дослідниця відокремлює конфліктологічну компетентність як систему наукових знань про конфлікти та умінь цілеспрямовано керувати ними. Серед зазначених структурних компонентів конфліктологічної культури управлінської еліти, на погляд дисертанта, найбільш значимим слід вважати саме конфліктологічну компетентність, адже певна компетентність може сформуватися лише у особистості, яка володіє компетенцією з відповідного питання. У свою чергу, конфліктологічна компетентність є основою для раціональної поведінки суб'єктів в конфлікті, зберігає позитивні стосунки та працездатність особистості, колективу.

Конфліктологічну компетентність цілком правомірно слід розглядати як вид політичної компетентності, яка, на погляд автора статті, з необхідністю включає в себе наступні складові: розуміння природи суперечностей і конфліктів між людьми; формування конструктивного ставлення до конфліктів у суспільстві; володіння навичками неконфліктного спілкування у важких ситуаціях; вміння оцінювати і пояснювати проблемні ситуації, що виникають; наявність навичок управління конфліктними подіями; вміння розвивати конструктивні начала виникаючих конфліктів; вміння передбачати можливі наслідки конфліктів; вміння конструктивно регулювати суперечності і конфлікти; наявність навичок усунення негативних наслідків конфліктів.

Розглядаючи конфліктологічну компетентність як складну систему, вітчизняний науковець Л. Ярослав відокремлює п'ять взаємопов'язаних компонентів:

- когнітивний (система знань про різні аспекти конфлікту);
- мотиваційний (спрямованість особистості на конструктивне вирішення конфлікту);
- емоційно-вольовий (визначає здатність особистості до свідомого управління своїм емоційно-вольовим станом в конфліктних та передконфліктних ситуаціях);
- рефлексивний (здатність особистості до дослідження власного психологічного потенціалу й опонента);
- поведінковий (володіння стратегіями поведінки в конфлікті і адекватне їх використання) [8].

На думку автора статті, основу для формування конфліктологічної культури й професійної компетентності управлінської еліти становлять саме професійне середовище, в якому відбувається придбання та корекція психолого-педагогічних та конфліктологічних знань. Певним чином доповнюючи О. Щербакову, Н. Самсонову [3] у структурі конфліктологічної культури відокремлює:

- конфліктологічну компетенцію як базові знання про конфлікти та його прояви, що слугує інформаційною базою для прийняття рішень щодо вибору тієї чи іншої поведінки в конкретній конфліктній ситуації;
- конфліктологічну готовність фахівця – усвідомлення важливості попередження та подолання конфлікту, уміння обирати оптимальну стратегію поведінки, здатність керувати власним емоційним станом, проявляючи толерантність, емоційну стійкість та стресостійкість;
- конфліктологічну компетентність як систему конфліктологічних умінь щодо розв'язання конфліктологічних завдань.

Аналіз змісту видів професійної компетентності управлінської еліти в розглянутому аспекті, дозволяє зробити висновок, що вона є не тільки складовою частиною професіоналізму, конфліктологічної культури зокрема, а й політичної культури управлінської еліти в цілому. Тому ще раз слід підкреслити той момент, що політична компетентність є інтегрованою якістю, складниками якої є сукупність певних знань, умінь, низка особистісних якостей і психологічних характеристик представників управлінської еліти.

Погодимось із думкою вітчизняного науковця А. Сагірової, в тому, що українська політична еліта повинна постійно пропонувати нові ходи і рішення для розвитку країни. Однак на сьогоднішній день вона не здатна виконати якісно функції, покладені на неї, через відносно низький рівень професійної підготовленості, невміння домовлятися і погоджувати свої інтереси, все більшого відчуження еліти країни від населення [9]. Соціологічні дослідження, що регулярно проводяться в українському суспільстві, дозволяють відзначити, що у свідомості більшості населення образ управлінської еліти визначений деякої кастовістю, закритістю від людей, правом безроздільного використання всіх благ суспільного життя. Виходячи з цього необхідним елементом сьогодняшнього політичного розвитку українського суспільства є виховання і формування політичної еліти майбутнього з урахуванням існуючих недоліків.

В сучасній управлінській діяльності прийняття рішень – одна із складових частин будь-якої управлінської функції. Прийняття політичних рішень – це політико-управлінський процес, зв'язаний з розробкою принципів і методів підготовки, прийняття і здійснення публічно-державних рішень, що складають політичний курс, для науково-інтелектуального забезпечення ефективності державного управління у визначених проблемних ситуаціях [10, с. 107]. Але важливість проблеми прийняття саме компетентних рішень управлінською елітою слід, на погляд автора статті, розглядати у комплексі із наявністю конфліктологічної компетентності й конфліктологічної культури представників управлінської еліти. Актуальність цієї тези очевидна особливо на тлі тих політичних подій, які відбуваються сьогодні в Україні.

Важко прийняти хороше рішення. З проблемою прийняття рішень учасники політичних дій зіштовхуються тоді, коли перед ними постає необхідність вибору оптимального варіанту поведінки, тобто найкращого способу дій, серед багатьох можливих в даних умовах. Політичне рішення – це свідомий вибір одного з двох можливих варіантів політичних дій, воно передує політичним діям, дає їм той чи інший імпульс [11, с. 17]. Слід враховувати й те, що прийняття рішень – психологічний процес, і поведінка людини не завжди логічна. Іноді політиком керує логіка, іноді – почуття. Тому не дивно, що методи, які використовують політики для прийняття рішень, варіюють від епатажних до високо логічних – адже політик знаходиться під впливом таких факторів, як соціальні установи, накопичений досвід та особисті цінності.

Прийнято визначати два основних підходи до процесу прийняття рішень – поведінковий та нормативний. Перший підхід має на увазі процес прийняття рішень як специфічну взаємодію особистостей, яка в даній ситуації впливає на конкретність прийняття політичного рішення.

Нормативний підхід містить в основі ідею раціонального вибору в будь-якій складній політичній ситуації. Оптимізувати цей процес можна спираючись на різноманітні математичні моделі, дослідження операцій та інші інструментальні засоби [12, с. 126–129]. Отже, маємо подвійний характер управлінського процесу: з одного боку – важливу роль справляють в цьому процесі різноманітні регламенти та інститути, як правило, з іншого – неформалізовані процедури, які залежать від особистих характеристик представників управлінської еліти, їх інтуїції, знань та досвіду.

Альтернативи є невід’ємною частиною проблеми прийняття рішень. Характер альтернатив та їх кількість певним чином впливають на методи прийняття рішень. Вибір найкращої альтернативи – одне з основних завдань у процесі прийняття рішення. На думку В. Горбатенка, при пошуку оптимального рішення слід виходити із порівняння очікуваного результату на підставі прогнозованих альтернатив. Тут слід враховувати вплив некерованих факторів на наслідки реалізації прийнятого рішення, а також ступінь можливого максимального ризику. Проблема оптимального вибору на стадії прийняття рішення потребує врахування корисності та витрат ресурсів. Це змушує політиків звертати увагу на відповідальність за прийняття певних рішень. Проте практика прийняття рішень свідчить, що зазвичай вони приймаються за принципом вимушеної раціональності, а не оптимальності [13]. Однак систематичне ігнорування певних інтересів накопичує нерозв’язані проблеми і на подальших етапах політичної діяльності може призвести до загострення суперечностей і конфліктів.

Негативно відбивається на якості рішень порушення політиками правил професійної етики при обговоренні проблеми і прийнятті рішень, бо тоді зростає роль емоцій, посилюється ірраціональність процесу, втрачається відчуття, що є головним у даній проблемі і вибір яких дій у подальшому сприятиме її оптимальному вирішенню, яка альтернатива може бути найкращою. Ще гірше, коли допускається відхід від вимог суспільної моралі, ігнорування таких її норм, як чесність, правдивість, справедливість. Це може зробити рішення неавторитетним або й зовсім нелегітимним, тобто таким, яке ніхто не підтримує (вважаючи, що воно не має права на існування) і не збирається виконувати інакше, як під примусом. Події на Євромайдані 2014 цілком це підтверджують.

Отже, реалізація політичної компетентності управлінської еліти в процесі прийняття політичного рішення в якості загального тла повинна безпосередньо спиратися на певний рівень конфліктологічної культури, яка проявляється через творчість й уяву, волю і гнучкість, талант і інтуїцію, які повинні супроводжуватися передбачливістю і витримкою, терпінням і наполегливістю, рішучістю і обережністю. Компетентність осіб, що приймають ключові політичні рішення, містить також корпоративні знання і творчі здібності. Політично-компетентна управлінська еліта повинна мати навички й вміння, зв’язані з контактами із самими різними категоріями людей і організацій, зокрема володіти й комунікативною компетентністю, навичками ділового і публічного спілкування, підтримки позитивного іміджу і професійного авторитету.

Список використаних джерел

1. Слюсаренко О. Про професійний добір і фахове навчання в системі кар’єрного розвитку державних службовців країн Північної Америки та Європи [Текст] / О. Слюсаренко // Вісник УАДУ. – 2004. – №2. – С.202–210.
2. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 5 березня 2004 р. №278. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=278%2F2004>.
3. Самсонова Н. В. Конфликтологическая культура специалиста и технология ее формирования в системе вузовского образования [Текст]: монография / Н. В. Самсонова. – Калининград: Изд-во КГУ, 2002. – 148 с.
4. Олійник В. В. Феномен формування управлінської еліти у парадигмі неперервної освіти [Текст] / В. В. Олійник // Актуальні проблеми розвитку вищої освіти. – 2013. – №2. – С.114–119.
5. Рожкова И. Особенности формирования политической элиты в Украине [Электронный ресурс] / И. Рожкова. – Режим доступа: <http://www.eurasianhome.org>.
6. Соціологи: довіра українців до влади постійно падає [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2013/08/21/307678>.
7. Щербакова О. И. Формирование и развитие понятия «конфликтологическая культура личности» в теории и практике современной конфликтологии [Текст] / О. И. Щербакова // Проблемы современного образования. – 2010. – №2. – С.23–26.
8. Ярослав Л. Психологічний аналіз структури конфліктологічної компетентності майбутнього вчителя [Текст] / Л. Ярослав // ВІСНИК НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2010. – №1. – С.56–62.
9. Сагірова А. И. Особенности политической элиты в Украине [Электронный ресурс] / А. И. Сагірова. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/Politologia/4_83735.doc.htm.
10. Каменчук Т. О. Політична компетентність державної влади в системі управління [Текст]: дис. ... канд. політичних наук: спец. 23.00.02 – «Політичні інститути та процеси» / Каменчук Тетяна Олегівна; Південноукраїнський держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2006. – 205 с.
11. Дегтярев А. А. Принятие политических решений [Текст] / А. А. Дегтярев. – М.: КД Университет, 2004. – 416 с.
12. Вейль Г. Математическое мышление [Текст]: монография / Г. Вейль. – М.: Наука, 1989. – 400 с.
13. Горбатенко В. П., Бутовська І. О. Політичне прогнозування [Текст]: навч. посібник / В. П. Горбатенко, І. О. Бутовська. – К.: МАУП, 2005. – 152 с.

References

1. Slyusarenko O. Pro profesijnij dobir i faxove navchannya v systemi kar’jernoho rozvytku derzhavnyx sluzhbovciv krayin Pivnichnoyi Ameriky ta Yevropy [Tekst] / O. Slyusarenko // Visnyk UADU. – 2004. – №2. – S.202–210.
2. Pro Konceptiyu adaptaciyi instytutu derzhavnoyi sluzhby v Ukraini do standartiv Yevropejs’koho Soyuzu [Elektronnyj resurs]: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 5 bereznya 2004 r. №278. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=278%2F2004>.
3. Samsonova N. V. Konfliktologicheskaya kul’tura spetsyalysta y tehnolohyya ee formirovaniya v systeme vuzovskoho obrazovaniya [Tekst]: monografiya / N.V. Samsonova. – Kalynynhrad: Yzd-vo KHU, 2002. – 148 s.
4. Olijnyk V. V. Fenomen formuvannya upravlins’koyi elity u paradyhmi neperernoyi osvity [Tekst] / V. V. Olijnyk // Aktual’ni problemy rozvytku vyshhoyi osvity. – 2013. – №2. – S.114–119.
5. Rozhkova Y. Osobennosti formirovaniya politicheskoy elity v Ukraine [Elektronnyj resurs] / Y. Rozhkova. – Rezhym dostupa: <http://www.eurasianhome.org>.
6. Sociolohy: dovira ukraynciv do vlady postijno padaye [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2013/08/21/307678>.
7. Shherbakova O. Y. Formirovaniye y razvitye ponyatiya «konfliktologicheskaya kultura lichnosti» v teorii y praktike sovremennoj konfliktolohii [Tekst] / O. Y. Shherbakova // Problemy sovremennoho obrazovaniya. – 2010. – №2. – S.23–26.
8. Yaroslav L. Psyxolohichnyj analiz struktury konfliktolohichnoyi kompetentnosti majbutn’oho vchytelya [Tekst] / L. Yaroslav // VISNYK NTUU «KPI». Filosofiya. Psyxolohiya. Pedahohika. – 2010. – №1. – S.56–62.

9. Sahirova A. Y. Osobennosti polytycheskoj elyty v Ukraine [Jelektronnyj resurs] / A. Y. Sahirova. – Rezhym dostupa: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/Politologia/4_83735.doc.htm.

10. Kamenchuk T. O. Politychna kompetentnist derzhavnoyi vlady v systemi upravlinnya [Tekst]: dys. ... kand. politychnyx nauk: spec. 23.00.02 – «Politychni instytuty ta procesy» / Kamenchuk Tetyana Olehivna; Pivdenoukrayinskyj derzh. ped. un–t im. K. D. Ushynskoho. – Odesa, 2006. – 205 s.

11. Dehtyarev A. A. Prinyatie politicheskikh reshenij [Tekst] / A. A. Dehtyarev. – M.: KD Universytet, 2004. – 416 s.

12. Vejrl H. Matematicheskoe myshlenie [Tekst]: monohrafiya / H. Vejrl. – M.: Nauka, 1989. – 400 s.

13. Horbatenko V. P., Butovska I. O. Politychne prohnozuvannya [Tekst]: navch. posibnyk / V. P. Horbatenko, I. O. Butovska. – K.: MAUP, 2005. – 152 s.

Axelrod R. B., PhD Seeker of the Political Sciences Chair, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), valkorney@mail.ru

Conflict culture of the managerial elite as a factor of competent decision-making process

The article analyzes of essence of conflict culture of modern managerial elite in the context of competent political decision-making. The article substantiates that conflict culture is the most important component of the professional activity of the managerial elite, is an integrative characteristic which reflects its ability of transformational activity in the conflict political environment. The attention is paid to the fact that the competent decision-making process should be studied together with the existence of the conflict competence and conflict culture of the managerial elite representatives.

Keywords: conflict culture, political competence, conflict competence, political decision.

Аксельрод Р. Б., соискатель кафедры политических наук, Национальный педагогический университет им. Н. П. Драгоманова (Украина, Киев), valkorney@mail.ru

Конфликтологическая культура управленческой элиты как фактор компетентного принятия политических решений

Проанализированы суть и значение конфликтологической культуры современной управленческой элиты в контексте компетентного принятия политических решений. Обосновано, что конфликтологическая культура – важнейшая составляющая профессиональной деятельности управленческой элиты, является интегрированной характеристикой, отражает ее способность к преобразовательной деятельности в конфликтогенной политической среде. Акцентировано внимание на том, что процесс принятия компетентных решений следует рассматривать в комплексе с наличием конфликтологической компетентности и конфликтологической культуры представителей управленческой элиты.

Ключевые слова: конфликтологическая культура, политическая компетентность, конфликтологическая компетентность, политическое решение.

* * *

УДК 323.17

Даливська Т. П., асистент кафедри суспільних наук, Університет економіки та права «КРОК» (Україна, Київ), Daliavska-T@yandex.ua

ПОЛІТИКО–ПРАВОВА КОЛІЗІЯ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ВИЗНАННЯ/НЕВИЗНАННЯ НОВИХ ДЕРЖАВ/ ДЕРЖАВОПОДІБНИХ УТВОРЕНЬ

Аналізується одна з основних підстав для визнання/невизнання нових держав/державоподібних утворень, а саме політико–правова колізія принципу територіальної цілісності та права самовизначення народів. Доводиться, що неоднозначність тлумачення даного принципу та права тривалий час слугує «лазіркою», з допомогою якої народжуються, а згодом визнаються/невизнаються нові держави/державоподібні утворення.

Ключові слова: принцип територіальної цілісності, право самовизначення народів, невизнані держави/державоподібні утворення, політико–правова колізія, міжнародне визнання/невизнання.

Досліджуючи причини визнання/невизнання нових держав/державоподібних утворень, переважна частина науковців та дослідників зіткнулась з низкою суперечливих

чинників. Серед них одним з найголовніших чинників слід зазначити колізію принципу територіальної цілісності держав та права самовизначення народів. Є підстави вважати, що залежно від тієї чи іншої регіональної ситуації та власних інтересів провідні держави світу (США, РФ та ін.) характеризують конфігурацію і дії базового міжнародного принципу та права згідно тактики «подвійних стандартів».

Дослідженням таких політико–правових колізій займаються, як західні, так і вітчизняні вчені з політичних та правових наук. Особливої уваги варті праці, присвячені праву самовизначення народів західних авторів, таких як: Г. Ганнум, К. Борген, Р. Емерсон, Д. Крауфорд, М. Померанс, А. Піро Суредра, К. Рупелінг. У працях західних дослідників тема колізії принципу територіальної цілісності зустрічається дещо рідше на відмінну від російських вчених, які приділяють особливу увагу даному питанню. Серед них: А. Буханова, М. Ільїн, В. Казимиров, Д. Ніколаєв, А. Осипова та інші. На думку дисертанта, таку зацікавленість російських вчених у дослідженні питання територіальної цілісності та самовизначення можна пояснити значною кількістю етносів, що населяють Російську Федерацію та їх правом на самовизначення. Вітчизняні вчені досліджують дану тематику значно менше і це переважно теоретики права: О. Кресін, О. Курінний, А. Мельник та ін.

Звідси, метою статті є аналіз принципу територіальної цілісності та права самовизначення народів, колізія навколо яких слугує однією із причин визнання/невизнання нових держав/державоподібних утворень. Виходячи з цього, буде доцільним проаналізувати, перш за все, принцип територіальної цілісності та право самовизначення народів, оскільки саме вони прямо чи опосередковано зумовлюють і впливають на визнання/невизнання нових держав/державоподібних утворень.

Як відомо, принцип територіальної цілісності держав був вперше затверджений в Статуті ООН 1945 року. У процесі аналізу документів щодо принципу територіальної цілісності держав автором даної статті було виявлено деяку невідповідність між його формулюваннями в українському та англійському текстах Статуту ООН. Так, згідно із пунктом 4 статті 2 Статуту ООН (український варіант), «всі члени ООН утримуються у своїх міжнародних відносинах від загрози силою або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і яким-небудь іншим чином, несумісним з Цілями Об'єднаних Націй» [5]. Тут йдеться про «територіальну недоторканність» держави. В англійському ж варіанті: «All Members shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations» [6]. Відповідно тут мається на увазі вже «територіальна цілісність» («territorial integrity») держави. Отже, застосування понять «принцип територіальної недоторканності» або «принцип непорушності кордонів» певною мірою, видається, не зовсім коректне.

Принцип територіальної цілісності знайшов своє відображення і в Декларації про принципи міжнародного права 1970 р. [1]. Проте, більш детально даний принцип сформульований в Заключному акті НБСЄ 1975 р. У цьому документі, зокрема, зазначено, що «держави–